

2018-02-19

KFKS 2018/97

Regeringen
103 33 STOCKHOLM

Ny möjlighet till uppehållstillstånd

Yttrande över utkast till lagrådsremiss

Nacka kommun avstyrker på följande grunder utkastet till lagrådsremiss om ny möjlighet till uppehållstillstånd. En viktig del av regeringens överenskommelse med Alliansen oktober 2015 var att korta handläggningstiderna inom Migrationsverket, vilket uppenbart inte har skett. Förslagen i utkastet till lagrådsremiss kommer inte leda till kortare handläggningstider. De otydligheter i lagtexten, som Nacka kommun tar upp nedan, kommer att leda till överklaganden och behov av praxis från högsta instans för att Migrationsverket ska veta hur det ska förhålla sig. Med det följer ytterligare längre handläggningstider.

Det föreslagna regelverket styr mot felaktiga beteenden

Förslaget syftar till att kompensera individer för förlorade möjligheter, långvarig oro och ovisshet som har orsakats av Migrationsverkets långa handläggningstider. Endast de individer som får tillfälligt uppehållstillstånd efter prövning enligt de nya reglerna erhåller denna kompensation. För de som får avslag blir tvärtom tiden i oro och ovisshet förlängd ytterligare.

Förslaget undergräver i sin helhet rättssäkerheten och likvärdigheten i asylsystemet. De asylsökande som så att säga har "gjort rätt" och uppger rätt ålder och lämnar landet efter ett avslagsbeslut på sin asylansökan, får mycket sämre möjligheter än de som uppger fel ålder och lever illegalt i Sverige i och med att förslaget innebär att de får en ny asylprövning. Det innebär att Sverige skulle komma att premiera ett felaktigt beteende.

Staten skjuter över kostnader på kommunerna

I den föreslagna lagrådsremissen anges att den tänkta lagändringen kommer att innebära merarbete för Migrationsverket. Risker är överhängande att detta merarbete ytterligare försenar asylutredningarna, både för de individer som är aktuella enligt förslaget och för övriga målgrupper, med ytterligare kostnader och negativa konsekvenser för asylsökande som påföljd.

Kommunen har redan dåliga erfarenheter av långsam handläggning inom Migrationsverket av ansökningar från ensamkommande som fyller 18 år eller blir åldersuppskrivna till 18 år och som därmed blir Migrationsverkets ansvar. Migrationsverket drar in statsbidraget exakt på dagen, men sedan kan det dröja flera månader innan de tar över ansvaret för de unga vuxna. Kostnaderna för detta uppgick till drygt 10 miljoner kronor under 2017 i Nacka. Nacka kommun har således redan nu mycket högre kostnader för ensamkommande ungdomar än vad statsbidragen motsvarar - statsbidragen är inte ens idag tillräckliga för att täcka kommunens kostnader och kommunen ser inga förutsättningar att kunna ta ytterligare kostnader för de ungdomar som får avslag på sina asylansökningar.

De föreslagna statsbidragen för 9 000 ungdomar är totalt 218 miljoner kronor, dvs. 24 000 kronor per ungdom. Den ersättningen räcker inte för att täcka kostnaderna en månad. Det här är återigen ett sätt för staten att skjuta över kostnaderna på kommunerna. I utkastet till lagrådsremissen saknas således förslag om finansiering av kommunernas ökade kostnader om förslagen blir verklighet.

Kommunerna kan inte ordna boenden och övriga insatser för denna målgrupp

Nacka kommun har inga förutsättningar att kunna ordna boende för dessa unga vuxna. Kommunens resurser är fokuserade på att ordna bostäder för dem som anvisas till kommunen, enligt den så kallade bosättningslagen, samt för de ensamkommande barn som anvisas till kommunen.

Den nya lagstiftningen innebär även att flera tusen unga ska beredas skolgång, boende och olika stödinsatser inom landets kommuner. Kommunerna behöver även planeringsförutsättningar för att kunna möta de behoven, vilket många kommuner, och däribland Nacka, saknar.

Kriterierna för att omfattas av möjligheten till uppehållstillstånd är otydliga

Förslaget är en vidareutveckling av den kritiserade gymnasielagen. Det är inte klarare nu. Uppehållstillstånd är en allvarlig fråga och kan inte prövas mot det mycket vaga att man har för avsikt att studera. Vad visar att en person har för avsikt att studera? Hur ska Migrationsverket pröva en persons avsikt? Att ha för avsikt förpliktigar till intet. Sammantaget bedömer Nacka kommun att kriterierna för att omfattas av möjligheten till uppehållstillstånd är otydliga.

Förslaget är undermåligt ur de asylsökandes perspektiv

Ett grundläggande skäl till det föreslagna regelverket är att ungdomarna under den långa väntetiden har "gått i skola och rotat sig här". "Här" måste rimligen tolkas som "i den kommun där ungdomen gått i skola". I praktiken har förslaget medfört att flera ungdomar redan nu har gått under jorden eller flyttat till asylboende i väntan på den föreslagna lagändringen. I många fall har de således redan lämnat den miljö där de gått i skola och rotat sig. För de ungdomar som har fyllt 18 år och som är i asylprocess eller som fått avslag på

sin ansökan får kommunerna inte någon annan ersättning än det tillfälliga kommunbidraget som täcker cirka en månads omkostnader. Förutsättningarna att bli kvar i den miljö där man rotat sig är därmed näst intill obefintliga utan ideella och volontära insatser.

För samtliga barn vars asylutredning dröjer till efter 18-årsdagen, oavsett hur lång tid utredningen tar, uppstår dilemmat att asylprövningen utgår från att personen då är vuxen. Det kan inte anses förenligt med FN:s barnkonvention att sätta en 15-månadersgräns för vad som kan anses vara acceptabel tid för ett barn att leva i oro och ovisshet. Det mest rättssäkra och i det avseendet mest rättvisa vore att beslut i frågan om asyl och uppehållstillstånd fattas i så nära anslutning till asylansökan som möjligt. Det var också detta som regeringen och allianspartierna var överens om i migrationsöverenskommelsen, vilket regeringen i sin styrning av myndigheten Migrationsverket inte har uppfyllt.

En ytterligare aspekt för Migrationsverket själva fram i sitt remissvar till regeringen (sid 6 av 12):

”Med denna redogörelse för Migrationsverkets registrering och handläggning av åldern för den som uppger sig vara under 18 år vill Migrationsverket tydliggöra att varken åldern vid tidpunkten för asylansökan eller åldern i beslutet baseras på någon bedömning av den sökandes verkliga ålder, utan endast är resultatet av att sökanden inte har gjort sin uppgivna ålder eller underårighet sannolik. Förslaget innebär därför att personer som kan vara flera år äldre än vad som framgår av födelseuppgifterna i beslutet om uppehållstillstånd kommer att beviljas uppehållstillstånd och därmed studera på gymnasiet.”

Lagförslaget bedöms vara ett underfinansierat och undermåligt försök att kompensera för bristande konsekvensanalys kring det nya ersättningssystemet och Migrationsverkets handläggningstider.

Nacka dag som ovan

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör